

Informe trimestral de conjuntura catalana

Octubre 2020

Editorial

La segona onada ja és aquí. El repunt de la pandèmia s'ha estès per quasi tota Europa les darreres setmanes. França i Regne Unit, per exemple, tenen una situació epidemiològica tan greu com la nostra, i també estan prenent mesures restrictives, la qual cosa impactarà en les seves economies i de retruc en la nostra a través de menors exportacions i menys moviments de passatgers. Això ens porta a pensar a que la recuperació tindrà una forma més de W asimètrica que de V, i dependrà de l'evolució dels rebrots fins que no es trobi la solució definitiva a la pandèmia.

Les previsions per a l'economia catalana que presentem en aquest informe de conjuntura se situen cada vegada més a prop de l'escenari més pessimista que havíem previst al juliol. L'esperada recuperació del tercer trimestre s'ha vist entorpidida pels rebrots i confinaments puntuals a determinats indrets de Catalunya durant els mesos de juliol i agost, que han afectat molt especialment al sector turístic. L'esperança que al setembre millorarien les dades econòmiques, una vegada els sectors no turístics reprenguessin el protagonisme, tampoc sembla que s'estigui produint. Els indicadors relatius al consum o la inversió empitjoren al setembre i només s'observa

una millora molt gradual en l'ocupació efectiva (una vegada es descompten els ERTO) i en la mobilitat.

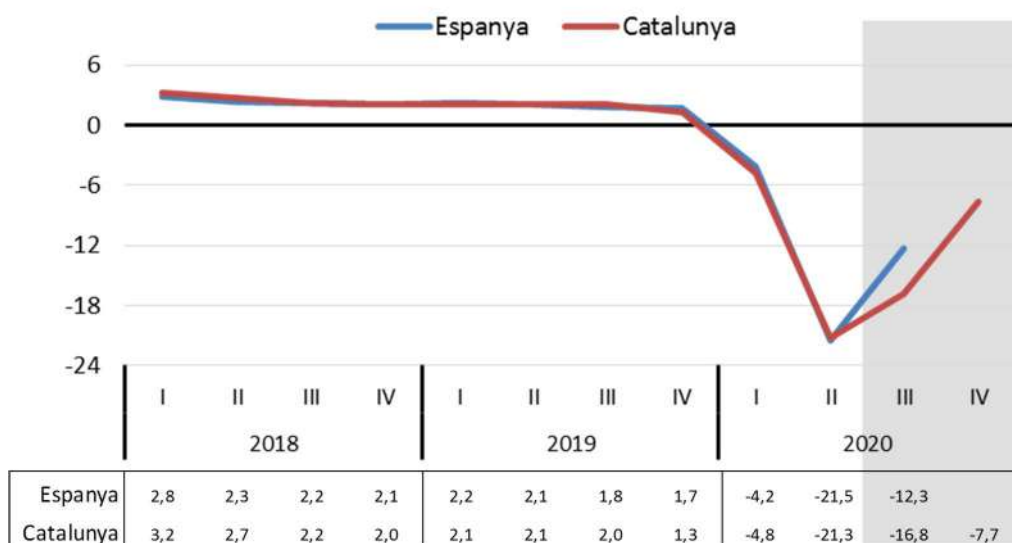
A l'octubre s'hi afegeix l'impacte econòmic negatiu que tindrà el tancament de bars i restaurants, estimat per la Cambra entre 366 i 539 milions d'euros, al que se sumaria el derivat de la reducció d'aforaments a espais culturals, comerços i altres durant quinze dies, i que es traduirà amb tota seguretat en un empitjorament de la taxa de variació del PIB en el quart trimestre de l'any. Tot plegat no són bones notícies per a l'economia catalana que esperava un darrer trimestre més positiu. En tot cas, aquests sacrificis poden ser la solució per salvar la temporada de Nadal, un període en el qual es concentren bona part dels ingressos anuals en els sectors més afectats per la Covid-19.

La situació econòmica el 2020 és incerta i preocupant. El cercle virtuos de la recuperació haurà d'esperar a que es controli la segona onada i probablement fins que no es disposi d'una vacuna. Aquest procés virtuos començarà quan millorin les expectatives de les famílies, el que farà disminuir l'elevadíssima taxa d'estalvi -que estimem augmenti fins al 17% de la RFBD el 2020, un màxim històric-, i incrementarà la despesa en consum i en inversió, actuant de motor en la creació d'ocupació.

Revisió a la baixa del PIB, que pot registrar una caiguda històrica propera al 13% el 2020

La segona onada de coronavirus està alentint la recuperació en el segon semestre

Gràfic 1. Evolució del PIB (corregit d'estacionalitat) (Taxes de var. interanual, en %)

Fons: Espanya: INE (fins al 2T20) i estimació Banc d'Espanya (3T20)
Catalunya: Idescat (fins al 2T20) i estimacions pròpies (3T20 i 4T20)

Síntesi de la conjuntura catalana: recuperació de l'activitat a un ritme inferior al previst abans de l'estiu

A l'anterior informe, el presentat al juliol, ja estava clar que l'impacte econòmic de la pandèmia era molt important, fins i tot superior a l'inicialment previst. Les estimacions presentades abans de l'estiu sobre el creixement al segon trimestre mostraven un grau de contracció superior al 20% en termes interanuals, taxes que no s'havien donat a Catalunya des de feia dècades.

Però en aquell moment tot apuntava a una ràpida recuperació. Es preveia que després de la forta contracció del segon trimestre, amb una taxa trimestral del PIB del -16,3%, en els següents mesos es produiria una progressiva recuperació cap als nivells d'activitat previs a la pandèmia. Així, la previsió al juliol del creixement interanual del tercer trimestre va ser del 9,4%. Naturalment, tot i la major incertesa de cara al quart trimestre, s'estimava acabar l'any amb una taxa de variació del PIB al voltant del -10,3% el 2020.

Finalment, la taxa de variació trimestral al segon trimestre publicada per l'Idescat ha estat del -16,9%, només sis dècimes inferior a la previsió del nostre informe de juliol. No obstant això, els rebrots a l'estiu i una temporada turística molt fluixa ens obliguen

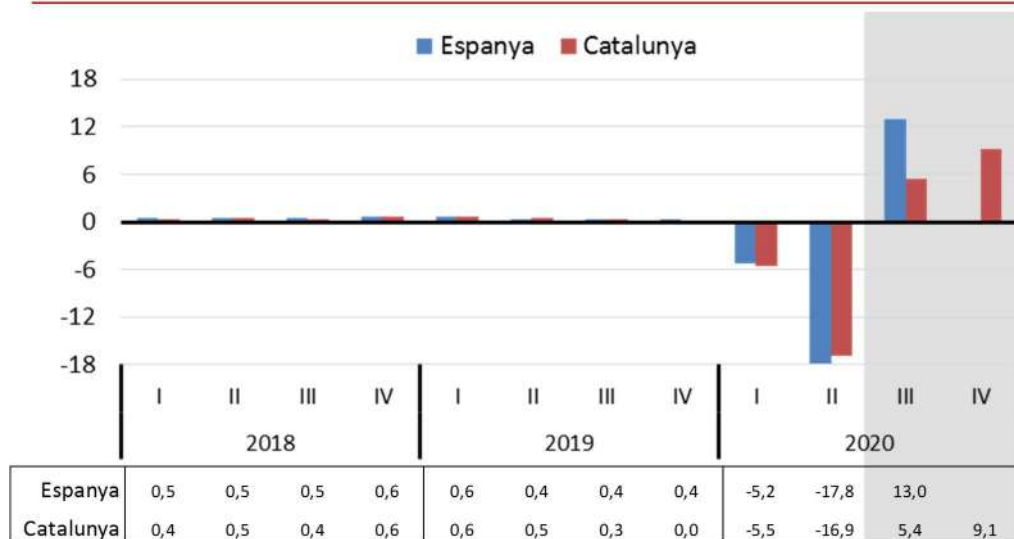
a revisar a la baixa les previsions de creixement del tercer trimestre, fins al 5,4% intertrimestral (4 p.p. inferior a l'estimació del juliol). De cara als últims mesos de l'any també esperem un creixement més dèbil del previst al juliol, arrel de la propagació del virus a Catalunya i a la resta de l'Estat, fet que ja està suposant l'aplicació de mesures restrictives a la mobilitat i l'activitat econòmica. Per exemple, en el moment de redactar aquest informe s'acaben de decretar limitacions a la mobilitat en algunes zones de l'estat i s'estan aplicant noves restriccions en l'activitat de bars i restaurants a Catalunya, en activitats esportives, i en el sistema universitari, entre d'altres.

Així, les darreres estimacions de la Cambra i del Laboratori AQR-Lab de la Universitat de Barcelona, apunten a un ritme de creixement trimestral molt moderat al tercer trimestre (5,4%), i un de superior (9,1%) al quart trimestre, però clarament insuficient per recuperar l'activitat prèvia al shock derivat de la pandèmia. El resultat d'aquesta evolució serà una caiguda del PIB del -12,7% per al conjunt de l'any 2020. Això vol dir que la recuperació serà molt més lenta del que inicialment s'havia previst.

Per al 2020 es preveu una caiguda del PIB del -12,7% i per al 2021 un increment del 6,7%

El creixement del tercer trimestre respecte al segon serà de només el 5,4%, quatre punts menys de la previsió de juny

Gràfic 2. Evolució del PIB (corregit d'estacionalitat) (Taxes de var. intertrimestral, en %)

Fonts: Espanya: INE (fins al 2T20) i estimació Banc d'Espanya (3T20)
Catalunya: Idescat (fins al 2T20) i estimacions pròpies (3T20 i 4T20)

Previsions per a l'any 2020: previsió de caiguda del PIB del -12,7%

A partir de l'escenari esmentat a l'apartat anterior, es poden concretar les previsions per aquest any 2020. Segons les estimacions de la Cambra i del Laboratori AQR-Lab (UB), la totalitat de components pel costat de la demanda i l'oferta patiran caigudes importants, tret del consum públic.

La inversió experimentarà una forta caiguda, del -17,3% en termes anuals, superior a la patida pel consum privat (-11,1%). En canvi, en el cas del consum públic es preveu un increment del 4,3%, impulsat per les diverses mesures de política econòmica de les diferents administracions públiques.

En el cas del sector exterior, que en els darrers anys generava una aportació positiva al creixement, s'espera una contribució negativa, fruit d'una contracció més intensa de les exportacions que les importacions de béns i serveis, especialment per la caiguda del turisme estranger. Però el fet més destacable en l'evolució aquest any 2020 és, sens dubte, la magnitud de la contracció. En el cas de les exportacions es preveu una taxa de variació del -21,6% per al conjunt del 2020, mentre que en el cas de les importacions es preveu una taxa del -16,5%.

Pel costat de l'oferta es preveu també que tots els sectors pateixin una forta disminució del PIB com a resultat del xoc que està patint l'economia en aquest moment. Concretament, es preveu que el sector serveis sigui el que retrocedeixi més, al tractar-se d'un segment d'activitat que depen crucialment de la interacció social. Per al conjunt del 2020, s'espera una contracció dels serveis del -15,1% (en la que destaca la caiguda del turisme, oci i activitats relacionades). Aquesta caiguda serà clarament més intensa que la patida per la resta de sectors: del -5,9% a la construcció, -6,5% al sector primari i -7,3% a la indústria.

En resum, les previsions de creixement anuals presentades en aquest informe suposen una clara revisió a la baixa respecte a les presentades a l'informe de conjuntura de juliol per la tendència negativa de la pandèmia.

Pel que fa a l'evolució dels preus, les pressions deflacionistes pel costat de la demanda han propiciat una caiguda important dels preus. La dada de setembre marca una reducció del -0,5%. Es preveu, a més, tancar l'any amb una variació anual de preus negativa, del -0,2%.

La inversió patirà el 2020 una caiguda molt intensa i superior a la del consum

Els serveis és el sector que registrarà la caiguda més abrupte, d'un -15,1% el 2020

PREVISIONS PER A LES PRINCIPALS MACROMAGNITUDS DE L'ECONOMIA CATALANA

	2019	2020 (p)	2021 (p)
Producte Interior Brut	1,9%	-12,7%	6,7%
Consum Privat	0,9%	-11,1%	6,2%
Consum Públic	2,4%	4,3%	1,9%
Formació Bruta de Capital	3,0%	-17,3%	8,3%
Exportacions	3,8%	-21,6%	16,6%
Importacions	1,4%	-16,5%	14,2%
V AB agricultura	-3,1%	-6,5%	2,7%
V AB indústria	-0,4%	-7,3%	6,4%
V AB construcció	2,3%	-5,9%	4,8%
V AB serveis	2,8%	-15,1%	7,1%
Índex Preus Consum (base 2011)	0,9%	-0,2%	1,2%
Ocupats	2,0%	-7,3%	4,7%
Taxa d'atur	11,0%	17,5%	13,6%

Font: Idescat (2019) i elaboració pròpia (2020 i 2021). P: previsions d'AQR-LAB i Cambrabcn.

Unitats: Taxes variació interanual (%)

Data d'actualització: 20/10/2020

Finalment, es preveu també una clara reducció del ritme de creació d'ocupació, des del 2,0% el 2019 fins al -7,3% al 2020. Cal destacar que, a diferència d'altres crisis, la reducció d'ocupació s'espera que sigui molt inferior a la reducció del PIB. Això es justifica, en part, gràcies a la posada en marxa dels Expedients de Regulació Temporal d'Ocupació (ERTO), que han permès a moltes empreses reduir l'activitat durant els darrers mesos minimitzant el nombre d'acomiadaments, amb l'objectiu de recuperar progressivament l'activitat quan es relaxin les restriccions a la mobilitat i l'activitat. La taxa d'atur, per la seva banda, pujaria de l'11% el 2019 fins al

17,5% el 2020, i tornaria a baixar el 2021 al 13,6%.

L'escenari, doncs, ja no és com el que es preveia abans de l'estiu. En informes previs es plantejava la hipòtesi de que les empreses podrien reprendre progressivament l'activitat, sense que es produís, arrel de la crisi, destrucció de teixit productiu. A hores d'ara això ja està descartat, atès que a l'agost el nombre d'empreses a Catalunya era de 18.668 menys que abans de la pandèmia. A més, la lentitud de la recuperació fruit des nous rebrots i la incertesa econòmica no fan preveure una recuperació ràpida del teixit productiu català.

Índex de confiança empresarial: clara millora de cara al quart trimestre

En la conjuntura actual d'extrema incertesa, un dels indicadors que resulta més útil per valorar l'evolució econòmica és l'índex de confiança empresarial harmonitzat (ICEH). Aquest indicador recull les expectatives de les empreses, agents econòmics que tenen una visió més propera del que està succeint en el dia a dia, i, a més, a diferència d'altres indicadors d'alta freqüència, recull informació referida

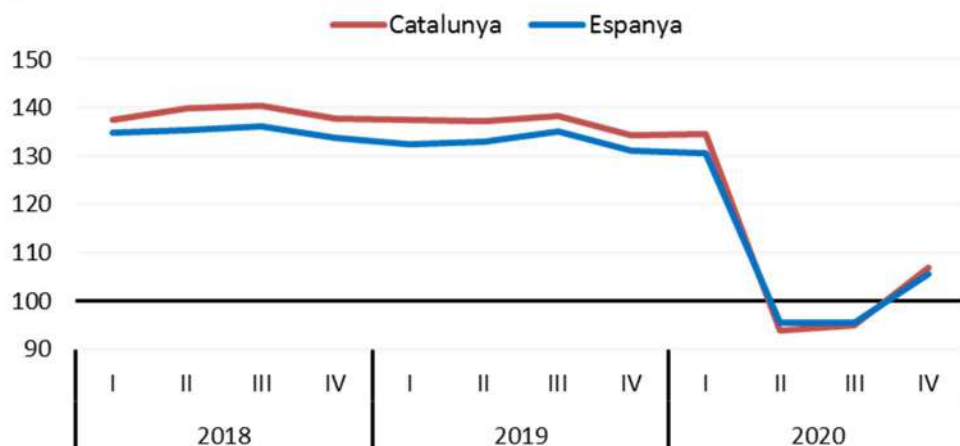
a les expectatives per als propers mesos, i no només dades que fan referència al passat.

En aquest sentit, val la pena recordar que l'ICEH de l'informe de juliol podia sobtar atès que indicava uns nivells d'activitat per al tercer trimestre molt poc superiors als del segon trimestre, si bé ara s'ha acabat confirmant aquest pronòstic.

Fort impacte en l'ocupació amb una reducció del -7,3% el 2020

Continuen les taxes d'inflació negatives per la debilitat de la demanda

Gràfic 3. Índex de confiança empresarial harmonitzat (Índex, base IT.2013=100)

Font: INE (ESP) i Idescat (CAT)

En aquests moments, les darreres dades publicades mostren un índex global referit al quart trimestre (106,9) clarament superior al del tercer trimestre (94,9), el que representa una taxa de variació del 12,6%. Això va en línia amb les previsions referides anteriorment per al quart trimestre, amb una recuperació més sòlida de l'activitat econòmica després d'un tercer trimestre decebedor. També és veritat que cal considerar que aquestes enquestes s'han elaborat al setembre, abans l'augment força elevat de contagis que està havent a l'octubre (i la conseqüent decisió del Govern de la Generalitat d'aplicar mesures restrictives a determinades activitats i reduir la mobilitat).

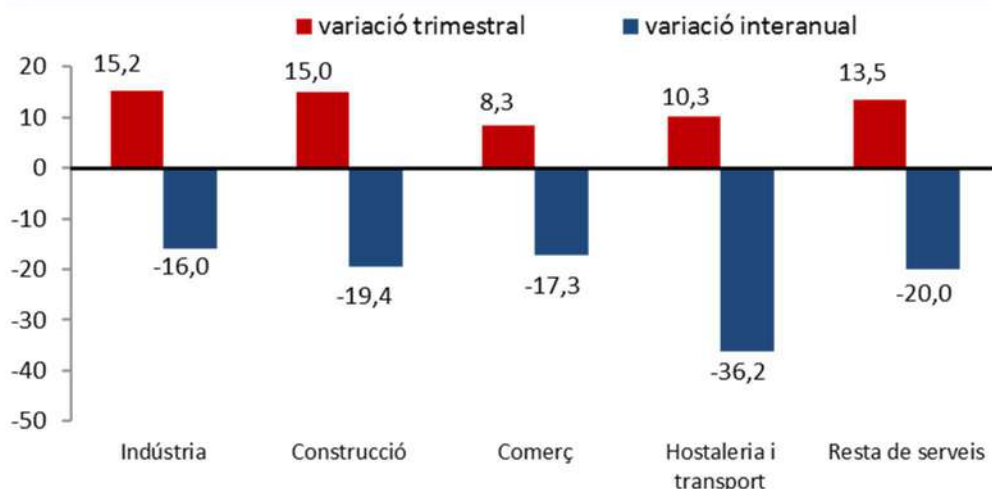
Ara bé, cal destacar que el valor de l'índex per aquest quart trimestre encara es trobaria molt lluny del valor observat al quart trimestre del 2019 (-20,4%). Això cal interpretar-ho com una evidència clara de que encara cal un camí llarg per recórrer abans que l'economia es recuperi de l'impacte de la pandèmia.

També resulta molt significatiu observar les dades a nivell sectorial, ja que reflecteixen molt bé la divergència entre els ritmes de recuperació existents per als diferents sectors. Les expectatives de recuperació per al quart trimestre són clarament millors a la indústria i la construcció que, al comerç i a l'hostaleria.

Les expectatives empresarials comencen a millorar en el quart trimestre

Les expectatives són clarament millors a la indústria i construcció que al comerç i a l'hostaleria

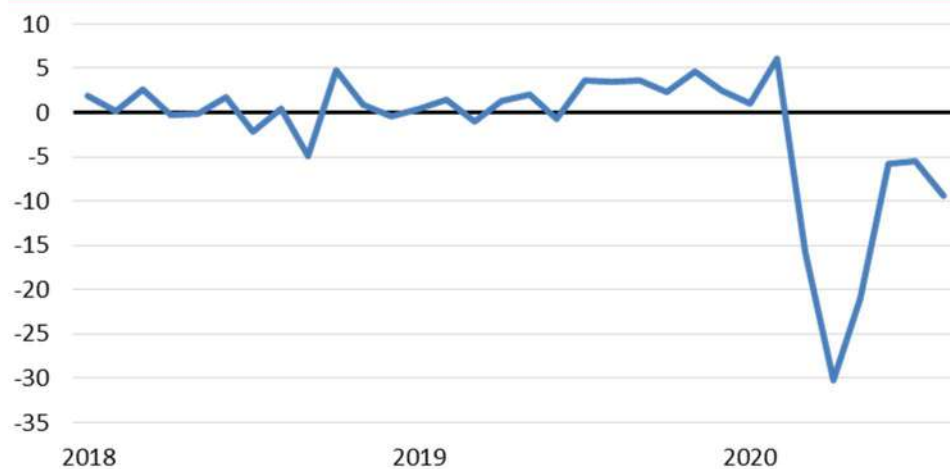
Gràfic 4. ICEH per sectors a Catalunya. IV trimestre del 2020 (Taxas de variació, %)

Font: Idescat

Gràfic 5. Índex de comerç al detall

(Base 2015=100 a preus constants, taxa de variació interanual, en %)

Font: Idescat i INE

Consum: previsió de caiguda superior al -11% el 2020

Tres mesos després de l'informe presentat al juliol, la disponibilitat de noves dades confirma que la frenada del consum de les famílies ha estat més intensa del que inicialment s'havia previst.

Fa uns mesos es preveia que l'impacte de la pandèmia sobre l'economia seria més breu. No obstant això, degut a la persistència de diverses restriccions a la mobilitat i a determinades activitats, això consolida una reducció en el consum. Així, l'informe presentat el mes de març preveia una reducció anual del consum d'un -5,4%, amb una posterior revisió a la baixa al juliol ja fins al -8,4%. Ara, d'acord amb les estimacions pròpies de la Cambra de Comerç i del Laboratori AQR-Lab (UB), l'estimació de l'octubre apunta a una variació del consum privat del -11,1%, tot i que no es pot descartar que acabi sent més intensa, depenent de la capacitat de les autoritats per controlar l'epidèmia i les mesures necessàries que calgui

implementar. Per al 2021 es preveu una recuperació parcial del consum fins al 6,2%.

Les contínues revisions a la baixa del consum s'expliquen, com ja s'ha comentat, per la lentitud del procés de reactivació de l'activitat, que està sent més lent de l'esperat inicialment per la duresa de les mesures d'aïllament social, per la lenta recuperació del mercat laboral i per la incertesa associada a la crisi i els seus efectes sobre l'estalvi. La caiguda del turisme també justifica part de la davallada del consum privat. Els indicadors més relacionats amb l'evolució del consum de les famílies demostren aquesta evolució negativa. Per exemple, la matriculació de turismes, que és un dels indicadors habitualment usats, ha patit una reducció en termes acumulats fins al mes de setembre del -40,2%. Fins i tot l'índex de comerç al detall, que també inclou béns de consum de primera necessitat, acumula una caiguda fins al mes d'agost del -10,2%.

Força caiguda del consum de les famílies i augment de la taxa d'estalvi

Tots els indicadors de consum mostren caigudes considerables

Taula 1. Evolució dels indicadors. Consum

	Darrera dada	Període	% Variació mensual	% Variació interanual	% Variació acumulada*
Matriculació de turismes (nombre)	12.624	set. 20	20,5%	-10,3%	-40,2%
Índex vendes grans superfícies, preus constants (Base 2015=100)	85,8	agost 20	-12,4%	-12,4%	-12,1%
Índex comerç al detall, preus constants (Base 2015=100)	93,0	agost 20	-15,8%	-9,7%	-10,2%
Importacions de béns de consum (milions d'euros)	2.057,9	jul. 20	13,8%	-20,0%	-27,1%

Font: Idescat i INE

*Variació interanual de la dada acumulada des de l'inici de l'any.

Gràfic 6. Matriculació de vehicles industrials

(Taxa de variació interanual, en %)

Font: Idescat

Inversió: intensa reducció de la inversió en comparació amb el 2019

En moments com l'actual de forta incertesa econòmica, el component del PIB més volàtil pel costat de la demanda acostuma a ser la inversió, i la present conjuntura no n'és l'excepció.

Entre la informació sobre indicadors directes es pot destacar que la matriculació de vehicles industrials ha registrat, fins al mes de setembre, una caiguda del -37,1% respecte a l'any anterior, malgrat que la dada de setembre mostra un increment del 25,9% respecte a l'agost.

D'altra banda, les importacions de béns de capital registren fins al mes de juliol una variació acumulada del -15,9%.

Si ens fixem en la inversió estrangera, en el segon trimestre de l'any registra una

caiguda del -9,8% respecte al mateix període del 2019. Recordem que aquesta dada no recull encara l'impacte de la crisi sobre la inversió en el tercer trimestre.

En el cas d'altres indicadors encara no estan disponibles les dades posteriors a l'estiu, però tot apunta a que tant el segon com el tercer trimestre han registrat volums d'inversió molt inferiors a l'habitual.

Finalment, les estimacions de la Cambra i AQR-Lab (UB) apunten una disminució de la inversió del -17,3% per al conjunt del 2020. Per al 2021 s'espera un increment important de la inversió, al voltant del 8,3%. Tot i així, aquest repunt seria clarament insuficient per compensar la contracció del 2020.

Previsió de caiguda de la inversió del -17,3% el 2020 i creixement del 8,3% el 2021

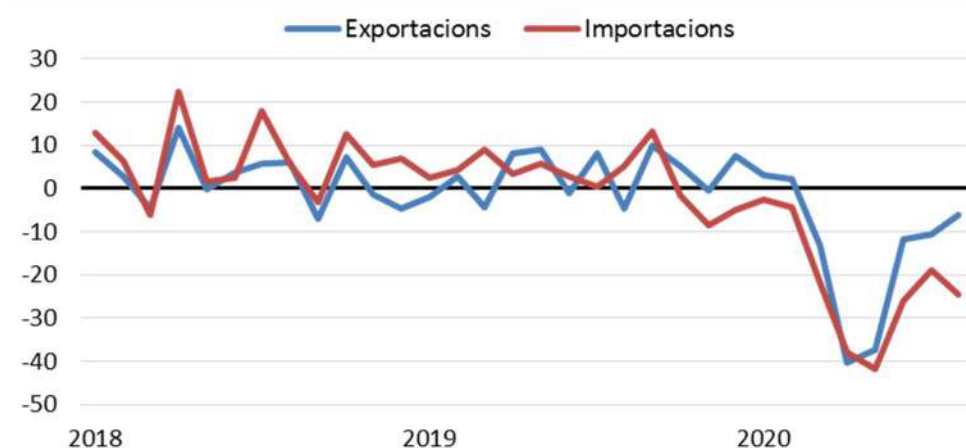
La matriculació de vehicles industrials cau un -37,1% fins al setembre de 2020

Taula 2. Evolució dels indicadors. Inversió

	Darrera dada	Període	% Variació mensual/trimestral	% Variació interanual	% Variació acumulada*
Matriculació de vehicles industrials (nombre)	2.039	set. 20	25,9%	7,8%	-37,1%
Importacions de béns de capital (milions d'euros)	529,5	jul. 20	15,0%	-4,6%	-15,9%
Crèdit al Sector privat (milions d'euros)	205,1	2T-20	3,0%	2,5%	2,5%

Font: Idescat, INE i Banc d'Espanya *Variació interanual de la dada acumulada des de l'inici de l'any.

Gràfic 7. Comerç exterior de béns (Taxa de variació interanual, en %)

Font: Duanes

Sector exterior: es confirma la forta reducció dels intercanvis comercials

A l'informe de conjuntura anterior ja s'apuntava que, com a conseqüència de la crisi, es preveia una reducció de l'activitat comercial amb l'exterior. L'evolució dels esdeveniments posteriors a la publicació d'aquell informe han fet que aquesta reducció sigui encara superior a l'esperada. Sobretot per l'extensió de la pandèmia i els seus efectes arreu del món, però també per l'extensió dels impactes directes en l'activitat al nostre país. Ara bé, tot i que l'epidèmia ha afectat a la gran majoria de països amb els que Catalunya manté relacions comercials, es comencen a detectar asimetries importants en aquests impactes. En el cas de l'economia catalana, les dades disponibles fins al moment apunten a que l'efecte ha estat superior sobre el nivell d'exportacions de béns que sobre el nivell d'importacions de béns per la intensa caiguda de la demanda interna.

A hores d'ara es disposa d'informació directa de duanes fins al mes d'agost. Però tot i que no es pot quantificar l'impacte als darrers mesos amb precisió, aquestes

dades permeten comprovar la forta reducció de les dues macromagnituds. Així, les dades mensuals de duanes sobre exportacions reflecteixen fins al mes de d'agost una caiguda del -15,2% en termes interanuals. En el cas de les importacions, per al mateix període de referència, la caiguda és del -22,5%. Si es comparen aquestes dades amb les referides per al conjunt de l'economia espanyola s'observa que l'evolució en ambdues magnituds és una mica més negativa a Catalunya (-14,0% les exportacions i -18,1% les importacions).

Per al conjunt de l'any, les estimacions elaborades per la Cambra de Comerç i AQR-Lab (UB) apunten a una disminució de les exportacions de béns i serveis del -21,6% (-15,8% al juliol) i a una disminució de les importacions del -16,5% (-18,3% al juliol). Tot i l'elevat grau d'incertesa, de cara al 2021 es preveu un increment elevat de les dues components, del 16,6% per a les exportacions, i del 14,2% en el cas de les importacions.

Les exportacions poden arribar a caure un -21,6% en el conjunt de 2020

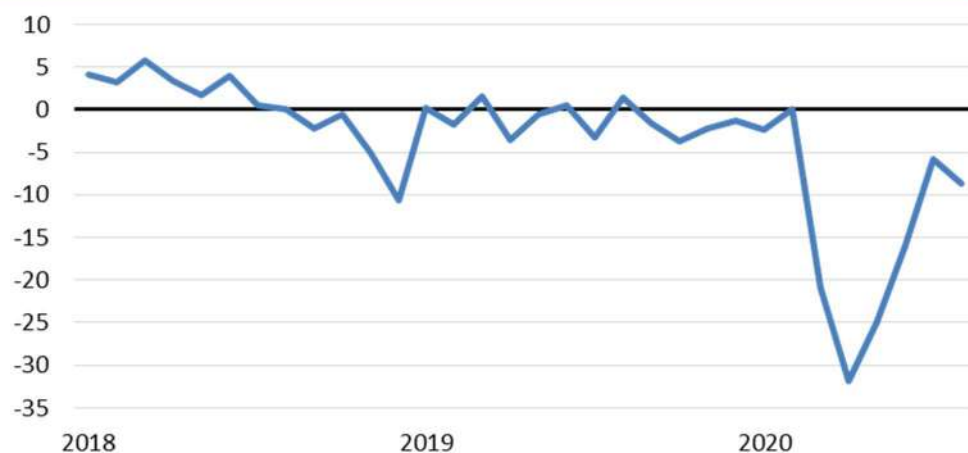
Estimació de caiguda de les importacions del -16,5% el 2020

Taula 3. Evolució dels indicadors. Sector exterior

	Darrera dada	Període	% Variació mensual/ trimestral	% Variació interanual	% Variació acumulada*
Exportacions de béns (milions d'euros)	4.492,3	agost 20	-26,4%	-6,2%	-15,2%
Importacions de béns (milions d'euros)	5.080,7	agost 20	-22,8%	-24,6%	-22,5%
Inversió estrangera (milions d'euros)	536,4	2T-20	-21,3%	-9,8%	-8,7%
Inversió a l'estranger (milions d'euros)	1.071,6	2T-20	2415,5%	917,7%	124,5%

Font: Duanes i Idescat

*Variació interanual de la dada acumulada des de l'inici de l'any.

Gràfic 8. Índex de Producció Industrial corregit est. (Taxa variació intera anual, en %)

Font: Idescat i INE

Indústria: lenta recuperació de l'activitat industrial

Tot i que des d'un primer moment es va preveure que la indústria no seria el sector que patiria amb més intensitat la crisi, a mesura que han passat els mesos s'ha constatat que la recuperació després del xoc inicial s'ha anat endarrerint. Com en altres economies, la crisi ha estat menor que la patida pel sector serveis.

L'indicador més representatiu en aquest sector és l'Índex de producció industrial (IPI), del que hi ha dades fins al mes d'agost. Aquestes mostren clarament com el mínim d'activitat industrial es va produir en el mes d'abril i, a partir del mes de maig, amb el procés de reobertura, s'ha anat recuperant l'activitat. Però, tot i aquesta millora, al mes d'agost la producció industrial a Catalunya encara va ser un 8,7% inferior a la de l'any anterior. És cert que el mes d'agost no és el de més intensitat productiva al sector, però si ens fixem en la dada acumulada entre gener i agost, es pot comprovar que aquesta producció és un -14,2% inferior a la del 2019. Això permet confirmar la forta caiguda de l'activitat industrial al llarg del 2020.

Aquest indicador, a més, permet comprovar enormes diferències entre tipus de béns, responent sobretot als canvis en el perfil del consum. Mentre que en els béns de consum la caiguda acumulada fins al mes d'agost ha estat de només el -7,4%, en el cas dels béns d'equipament ha estat del -24,5% i en el cas del béns intermedis d'un -13,3%. Altres indicadors apunten a la mateixa evolució, tot i que amb magnituds diferents, en funció del que mesura cada un d'ells. La facturació de l'energia elèctrica a la indústria ha caigut un -10,9% fins al juliol i la matriculació de vehicles industrials ha caigut un -37,1% fins al setembre. A més, el nombre d'aturats registrats s'ha incrementat un 12,9% entre gener i setembre, comparat amb l'any anterior.

Les estimacions pròpies apunten a una variació del VAB a la indústria del -7,3%, el 2020, dada lleugerament inferior a la prevista a l'informe anterior (-6,9%). De cara al 2021 es preveu un increment en l'activitat del 6,4%. Per tant, la previsió és que al 2021 no es recuperi el nivell d'activitat previ al 2019, fet que també succeeix a la resta de sectors econòmics.

Taula 4. Evolució dels indicadors. Indústria

	Darrera dada	Període	% Variació mensual	% Variació intera anual	% Variació acumulada*
Índex de producció industrial (base 2015=100)	74,8	agost 20	-31,3%	-8,8%	-13,6%
Índex de producció industrial corregit (base 2015=100)	75,7	agost 20	-26,6%	-8,7%	-14,2%
Facturació d'energia elèctrica a la indústria (GWh)	1.082,2	jul. 20	11,6%	-16,3%	-10,9%
Afiliacions a la indústria total règims (milers)	474,9	set. 20	0,0%	-1,1%	-1,9%

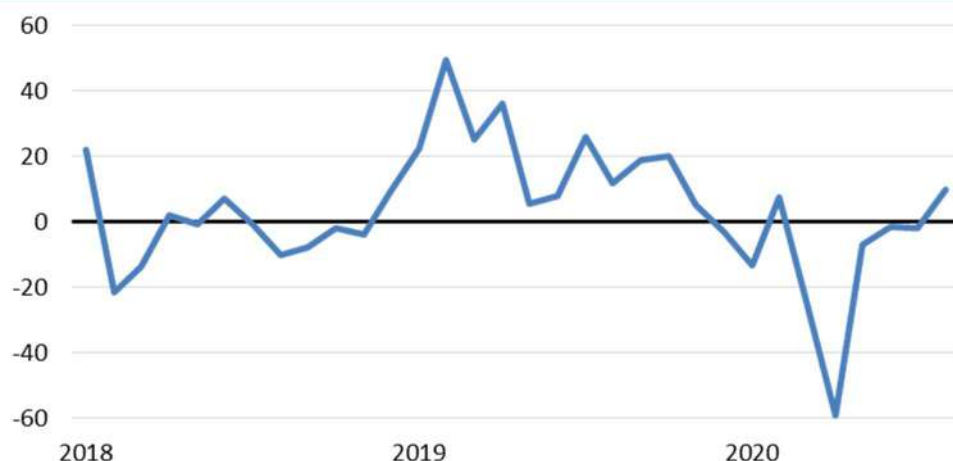
Font: Idescat i INE

*Variació intera anual de la dada acumulada des de l'inici de l'any.
p.p: Variació en punts percentuals.

L'índex de producció industrial cau un -14,2% fins al mes d'agost

Previsió d'una caiguda del VAB sectorial del -7,3% el 2020

Gràfic 9. Consum de ciment (Taxa variació interanual, en %)

Font: Idescat

Construcció: progressiva recuperació de l'activitat

Continuant amb l'evolució del PIB des del costat de l'oferta, l'evolució del sector de la construcció és similar a la indústria, en tant que, després d'un mínim d'activitat al mes d'abril, l'evolució posterior ha anat a l'alça, si bé amb un ritme de recuperació progressiu.

En el cas de la construcció, el xoc inicial va ser especialment intens, fins i tot superior a la indústria, però tots els indicadors recullen la millora posterior i amb més vigor que a altres sectors. En aquest sentit, el consum de ciment, que va caure un 59,4% el mes d'abril, mostra un descens acumulat entre gener i agost del -13,6%. D'altra banda, el nombre de treballadors del sector registrats a l'atur, que es va incrementar un 26% el mes d'abril en termes interanuals, posteriorment ha moderat aquest ritme de creixement. Cal destacar que aquest increment de l'atur a l'abril es va produir tot i l'ús intensiu dels ERTO per part de les empreses del sector.

El resultat és un increment acumulat entre gener i setembre de l'atur registrat al sector del 14,2%. Per tant, el recurs als ERTOs no ha estat suficient per evitar un impacte en l'estructura ocupacional del sector, impacte que s'està reflectint en l'increment de l'atur. Aquest és un indicador clar de que la reactivació de l'activitat serà força gradual fins a retornar als nivells previs de la pandèmia.

Com a síntesi de totes aquestes dades, les estimacions de la Cambra i AQR-Lab (UB) apunten a una variació del valor afegit brut a la construcció per al 2020 del -5,9%, dada més optimista que la presentada fa tres mesos (-7,1%). Per al 2021, la previsió és d'un creixement del 4,8% de l'activitat al sector.

Es confirma el procés de recuperació iniciat al juny de la construcció

Previsió d'una caiguda del VAB del -5,9% el 2020, la menor de tots els grans sectors

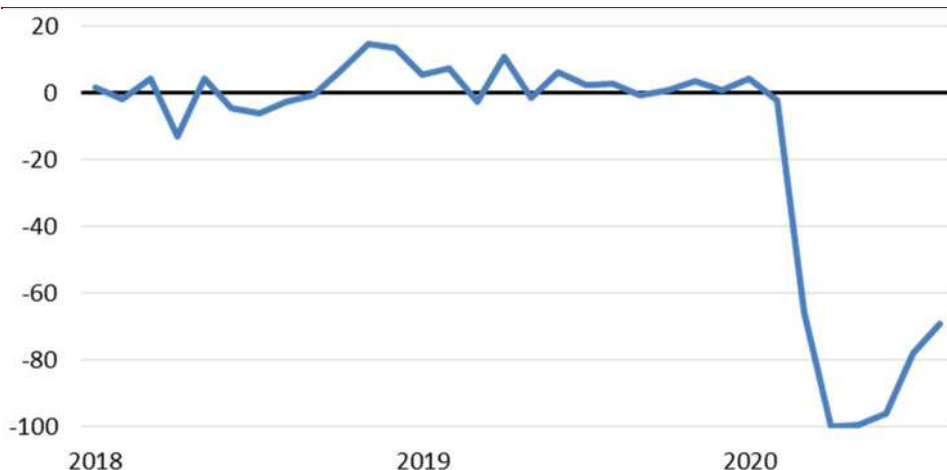
Taula 5. Evolució dels indicadors. Construcció

	Darrera dada	Període	% Variació mensual	% Variació interanual	% Variació acumulada*
Consum de ciment (milers de tones)	159,3	agost 20	100,6%	-3,0%	-13,6%
Habitatges iniciats (nombre)	1.526	jul. 20	5,0%	-44,9%	-23,8%
Habitatges acabats (nombre)	1.227	jul. 20	16,5%	25,8%	22,9%
Licitació oficial (milions d'euros)	144,3	set. 20	298,6%	-11,8%	-23,0%
Afiliacions a la construcció total règims (milers)	206,7	set. 20	1,1%	0,2%	-1,8%

Font: Idescat i INE

*Variació interanual de la dada acumulada des de l'inici de l'any.

Gràfic 10. Pernoctacions en establiments hotelers (Taxa variació interanual, en %)

Font: Idescat

Serveis: lenta recuperació de l'activitat al sector serveis

El sector serveis és el que clarament s'ha vist més afectat per la crisi sanitària dels darrers mesos. Especialment aquells segments que estan més relacionats amb les branques del turisme, la restauració, l'oci i la cultura. En aquests casos, o bé el manteniment de restriccions, o bé la disminució de la mobilitat, han provocat que després del xoc inicial no s'hagi produït un procés de recuperació gaire significatiu.

Els indicadors sectorials coincideixen a mostrar que la represa de l'activitat a partir del mes de maig en aquest sector ha estat molt més lenta que a la indústria o la construcció. Per exemple, si ens fixem en el sector comercial, l'índex de vendes en el comerç al detall fins al mes d'agost encara mostra una disminució del -10,2% en termes acumulats. A partir d'aquest índex es poden comprovar també fortes diferències segons el tipus de productes, atès que en el cas de l'alimentació s'ha produït una caiguda fins al setembre de només el -0,2%, mentre que en comerços de béns d'equipament personal (roba i

calçat), la caiguda arriba fins al -35,4% en el mateix període. Els descensos en les dades relacionades amb la mobilitat són encara més extrems. Així, el moviment de passatgers per transport aeri reflecteix una caiguda acumulada fins al setembre del -73,8%. El nombre de turistes estrangers fins a l'agost ha disminuït un -76,5% i el nombre de pernoctacions hoteleres un -67,6% en el mateix període. Per tant, aquestes dades mostren un impacte molt significatiu sobre el PIB del sector serveis.

Tenint en compte aquestes dades, i l'escenari d'incertesa actual, les estimacions pròpies de la Cambra i AQR-Lab (UB) apunten a que el 2020 es pugui tancar l'any amb una caiguda del VAB en el sector serveis del -15,1%, xifra sensiblement inferior a la prevista fa tres mesos (-11,4%). Aquesta diferència està en gran part motivada per la reducció addicional de mobilitat internacional durant l'estiu i tardor arrel dels rebrots, sense que el turisme domèstic hagi estat suficient per compensar la caiguda.

Previsió de reducció del VAB als serveis del -15,1% en el conjunt de l'any

El 2021 s'estima una forta recuperació dels serveis, per sobre del 7%

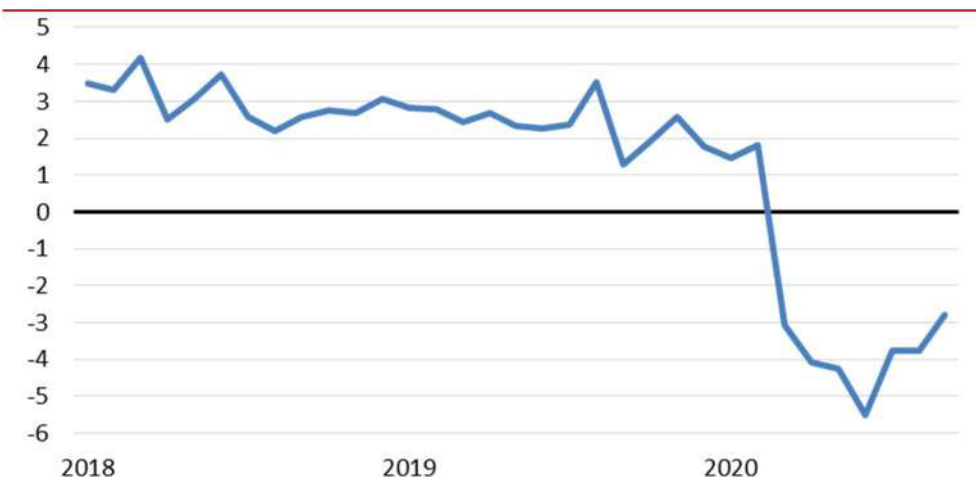
Taula 6. Evolució dels indicadors. Serveis

	Darrera dada	Període	% Variació mensual	% Variació interanual	%Variació acumulada*
Moviment de passatgers als aeroports (milers)	860,8	set. 20	-25,7%	-84,4%	-73,8%
Turistes estrangers (milers)	459,3	agost 20	5,2%	-80,6%	-76,5%
Pernoctacions en establiments hotelers (milers)	25,9	agost 20	---	-99,5%	-67,6%
Ind. d'activitat serveis (IASS) (índex 2015=100)	114,1	jul. 20	13,3%	-14,5%	-18,1%
Afiliacions als serveis total règims (milers)	2.597,1	set. 20	1,2%	-3,3%	-3,0%

Font: Idescat i INE

*Variació interanual de la dada acumulada des de l'inici de l'any.

Gràfic 11. Afiliats total règims (Taxes variació interanual, en %)

Font: MTAS

Mercat laboral: continua la destrucció de llocs de treball

L'evolució del mercat laboral en aquests moments està en consonància amb l'evolució de l'activitat analitzada en els apartats anteriors. Així, després d'un impacte molt fort sobre el mercat de treball de març a juny, l'evolució posterior ha estat d'una millora progressiva. Tot i que, com es comenta a continuació, a un ritme molt lent.

Això queda ben reflectit si ens fixem en el conjunt de treballadors afiliats a la Seguretat Social, incloent els diversos règims d'afiliació. A nivell global, les taxes de variació interanual han passat del -3,1% al març fins al màxim del -5,5% al juny, per després moderar la caiguda al juliol (-3,7%), agost (-3,8%) i setembre (-2,8%). El resultat és que, en termes acumulats fins al mes de setembre, la reducció és del -2,7% en el nombre de treballadors afiliats. Incloent, això és important, els que estan en situació d'ERTO. Si se suma els treballadors en suspensió temporal d'ocupació (en jornada total o parcial), la reducció dels assalariats passaria a ser del -9% al setembre.

Això mostra com el recurs als expedients de regulació temporal d'ocupació han permès reduir molt l'impacte de la pandèmia sobre la xifra de treballadors donats d'alta a la Seguretat Social. Ara bé, a mesura que passen el mesos, s'està observant com la represa de l'activitat no és prou ràpida com per absorbir tots aquests treballadors que havien parat la seva activitat de manera temporal. I per això, mes a mes, el nombre de treballadors és inferior al de fa un any.

Per sectors, la indústria i la construcció acumulen caigudes fins al setembre del -1,9% i -1,8% respectivament, mentre que al sector serveis arriba al -3%.

D'acord amb les estimacions de la Cambra i AQR-Lab, l'ocupació podria caure en el conjunt del 2020 més d'un -7%, i la taxa d'atur podria repuntar fins al 17,5% a finals d'any. De cara al 2021, la previsió és que l'ocupació s'incrementi un 4,7%, i que això permeti reduir la taxa d'atur a finals del 2021 al 13,6%, valor que encara estaria molt per sobre de la taxa d'atur prèvia a la pandèmia (11%).

Taula 7. Evolució dels indicadors. Mercat laboral

	Darrera dada	Període	% Variació mensual/ trimestral	% Variació interanual	% Variació acumulada*
Afiliacions al total règims (milers)	3.341,3	set. 20	0,8%	-2,8%	-2,7%
Atur registrat (milers)	478,2	set. 20	-0,5%	28,3%	19,6%
Ocupats (EPA) (milers)	3.227,5	2T-20	-6,5%	-5,9%	-2,1%
Taxa d'atur (EPA) (percentatge)	12,8	2T-20	2,1p.p	1,6p.p	0,4p.p
Cost laboral per treballador i mes (euros)	2.553,6	2T-20	-4,7%	-11,2%	-6,9%

Font: Idescat, INE i MTAS

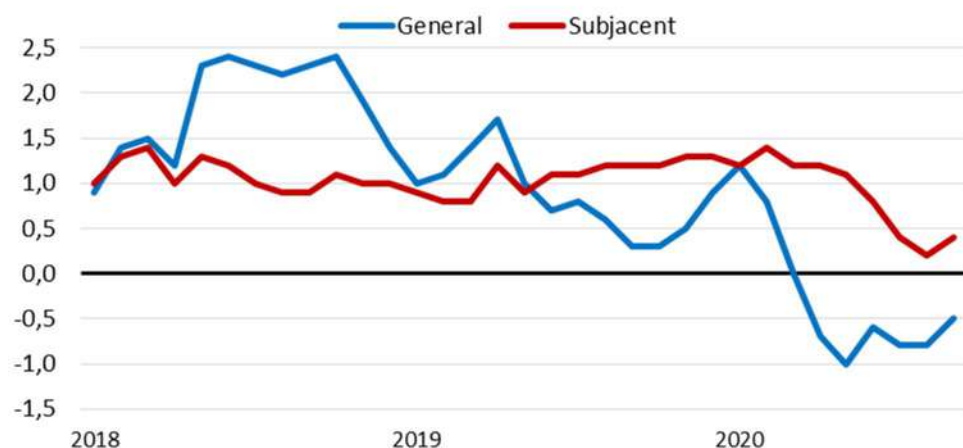
*Variació interanual de la dada acumulada des de l'inici de l'any.

Es preveu tancar l'any 2020 amb una taxa d'atur del 17,5%

De cara al 2021 es podria reduir aquesta taxa d'atur fins al 13,6%

Gràfic 12. Índex de preus al consum

(Taxa variació interanual, en %)

Font: Idescat i INE

Preus: la debilitat de la demanda s'està traduint en caigudes dels preus de consum

El passat mes de març, la inflació va ser del 0% Catalunya. A partir d'aquí, i fruit de la debilitat de la demanda i la caiguda molt significativa del preu de petroli, l'economia catalana ha tornat a taxes d'inflació negatives que no es registraven des de feia quatre anys.

Les previsions inicials apuntaven a una recuperació més ràpida de la demanda, sobretot la relacionada amb el consum de les famílies. Però, tal i com ja s'ha comentat, la previsió per al conjunt del 2020 és que el consum privat pateixi una contracció superior al -11%. En aquestes circumstàncies no ha de sorprendre que la inflació romangui en nivells molt baixos en els propers trimestres.

La darrera dada disponible sobre IPC, del mes de setembre, reflecteix encara reduccions dels preus respecte al 2019, en aquest cas del -0,5%. Tot i que s'ha

moderat respecte a la taxa de juliol o agost (-0,8%), no és previsible el retorn immediat a taxes d'inflació positives.

Tot i que es tracta de previsions amb un elevat grau d'incertesa, les estimacions pròpies apunten a que es podria tornar a taxes de variació interanual de preus positives a partir del novembre o desembre. Per al conjunt del 2020 esperem que la inflació se situï al voltant del -0,2%.

Els models de previsió utilitzats per la Cambra i per AQR-Lab (UB) apunten de cara al 2021 a una recuperació progressiva de la inflació, que podria assolir l'1,2% a finals d'any de la mà de la normalització de l'activitat econòmica i l'estabilitat del preu del petroli. Aquesta xifra és lleugerament superior al que apunten diverses previsions referides a l'economia espanyola, que situarien la inflació el 2021 al voltant de l'1,0%.

La inflació caurà fins al -0,2% pel conjunt del 2020

No es preveu recuperar taxes positives d'inflació fins al 2021

Taula 8. Evolució dels indicadors. Preus

	Darrera dada	Període	% Variació mensual	% Variació interanual	% Variació acumulada*
Índex de preus al consum (índex 2016=100)	104,2	set. 20	0,1%	-0,5%	-1,5%
Índex de preus industrials (índex 2015=100)	101,3	agost 20	-0,2%	-1,7%	-2,1%
Inflació subjacent (índex 2016=100)	103,9	set. 20	-10,0%	0,4%	-0,7%

Font: Idescat i INE

*Variació interanual de la dada acumulada des de l'inici de l'any.

Cambra de Comerç
de Barcelona

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

AQR-Lab

Informe trimestral de conjuntura catalana

Octubre del 2020

© Cambra de Comerç de Barcelona i Laboratori de Transferència d'Anàlisi Quantitativa Regional (AQR-Lab)

Equip de treball

Universitat de Barcelona:

Jordi Suriñach

Ernest Pons

Cambra de Comerç de Barcelona:

Joan Ramon Rovira

Carme Poveda

Sandra Gutiérrez Cubero

Data de tancament: 20 d'octubre del 2020